

Městská památková rezervace

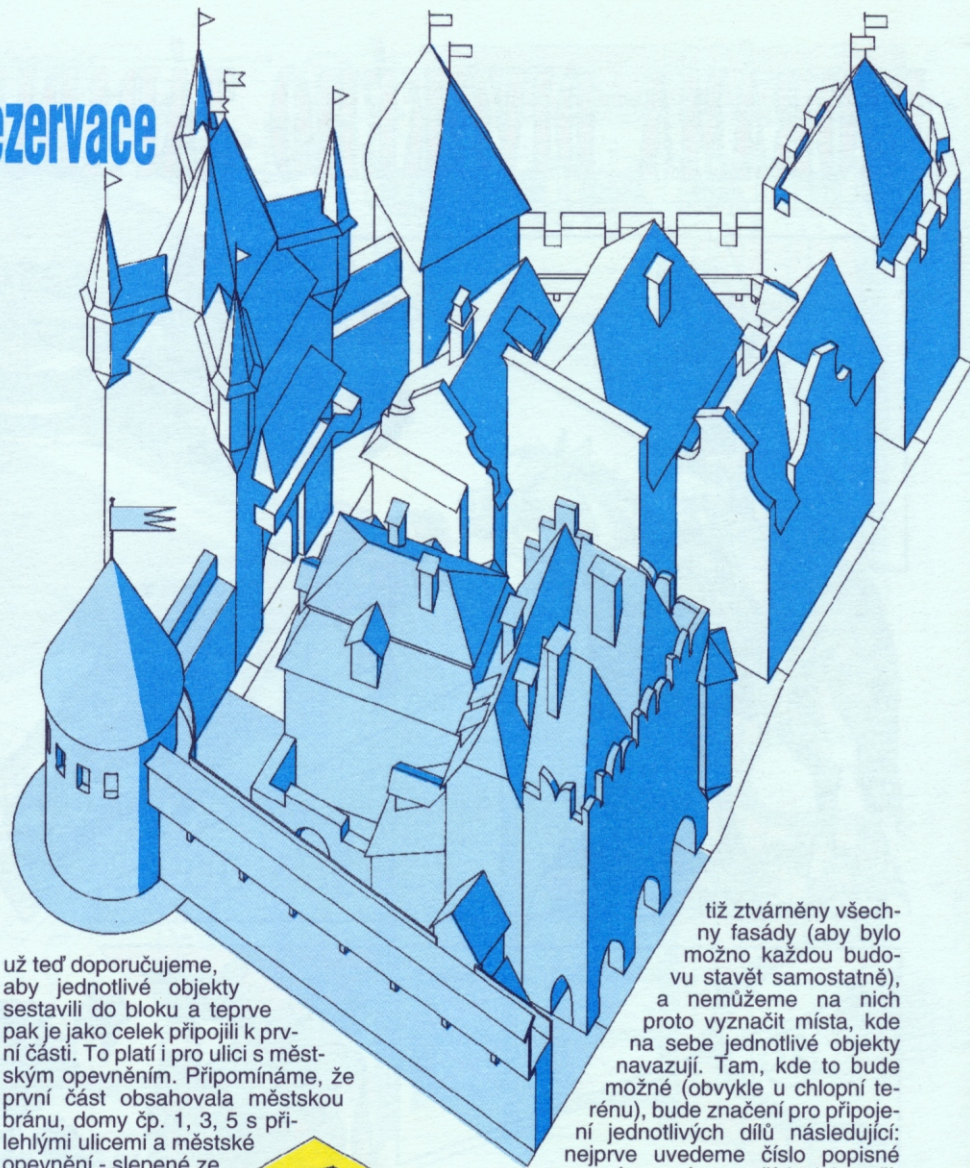
Ještě předtím, než spolu zahájíme práci na druhé části MPR, přinášíme orientační půdorys první i druhé části. Celkové seskupení objektů vám ozřejmí i zákresový pohled na městskou zástavbu v tom rozsahu, jak si ji můžete postavit z připravovaných vystřihovánek MPR.

Pokud ovšem někdo nebude chtít stavět tak rozsáhlý komplex staveb, má možnost postavit každý objekt samostatně. MPR je připravována tak, že u každého objektu jsou ztvárněny všechny fasády, přičemž některé objekty (pokud budou sestaveny jako samostatné) jsou doplněny i o další architektonické prvky, které nemožno být uplatněny v celkové městské zástavbě. Záleží proto jen na vás, abyste se rozhodli, jak a co chcete postavit, zda celé město, nebo jen některou jeho část či jednotlivé objekty.

My jsme připravili vystřihovánku jako městský areál. Tomu jsou podřízeny i doplňující díly ulic, terénních spojek a konstrukční díly. Ty se pochopitelně nebudou hodit těm, kteří budou chtít objekty stavět jednotlivě. Aby jejich stavby nebyly ochuzeny o terénní plochy, doplníme každou vystřihovánku o dlažby, zelené plochy a střešní krytinu. Z nich si budete moci sami vystřihnout krycí plochy a spojky tak, jak budete potřebovat. Pokud budete stavět celé město, budete muset u některých objektů odštípnout části střech a vynechat některé prvky, které jsou určeny jen pro jednotlivé objekty.

Na všechny tyto úpravy vás upozorníme v návodech u objektů, které budeme postupně otiskovat. Teď po vás chceme, abyste si prohlédli celkové náčrtky a rozhodli se buď pro stavbu celé památkové rezervace, nebo jen jednotlivých objektů. Tomu totiž budete muset podřídit všechny úpravy vystřihovánek.

Dnes vás seznámíme s druhou částí městské památkové rezervace a se všemi zásadami, kterými se při stavbě (ať už celku, nebo jednotlivých objektů) budete řídit. Těm, kteří budou stavět rezervaci celou, však

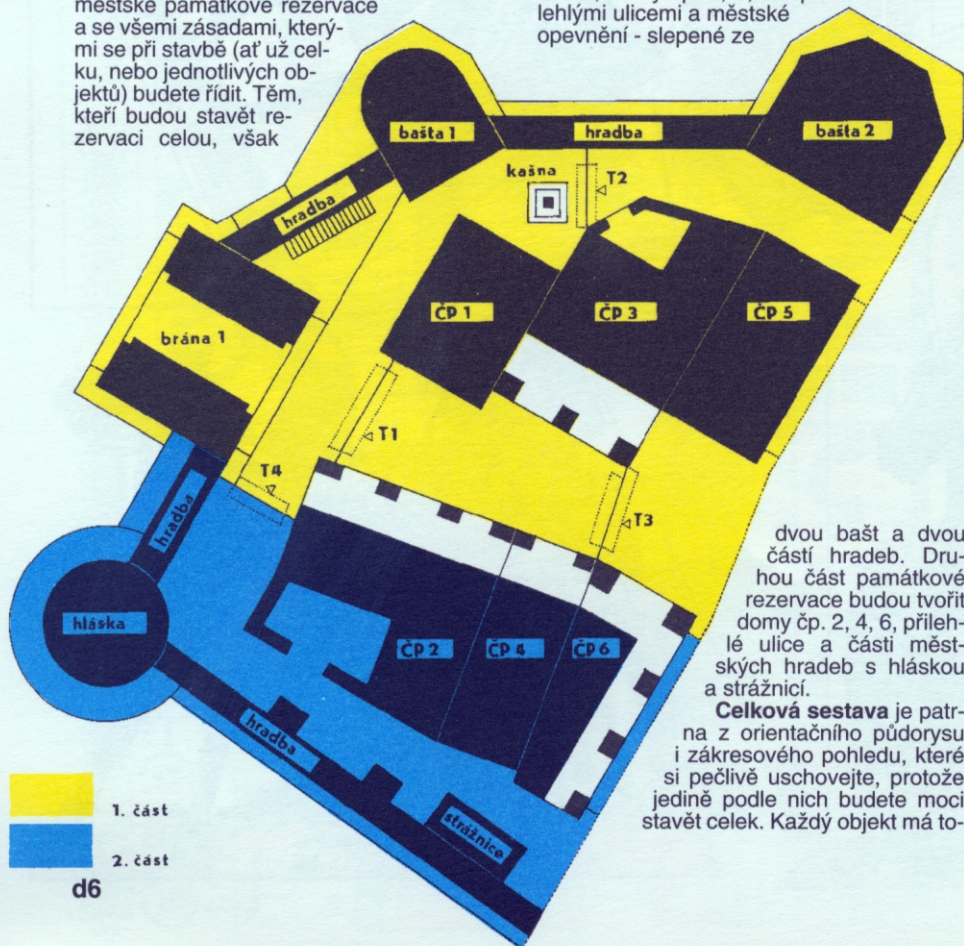
už teď doporučujeme, aby jednotlivé objekty sestavili do bloku a teprve pak je jako celek připojili k první části. To platí i pro ulici s městským opevněním. Připomínáme, že první část obsahovala městskou bránu, domy čp. 1, 3, 5 s přílehlými ulicemi a městské opevnění - spleené ze

tiž ztvárněny všechny fasády (aby bylo možno každou budovu stavět samostatně), a nemůžeme na nich proto vyznačit místa, kde na sebe jednotlivé objekty navazují. Tam, kde to bude možné (obvykle u chlopní terénu), bude značení pro připojení jednotlivých dílů následující: nejprve uvedeme číslo popisné a za ním v závorce číslo jeho příslušného dílu. Příklad: označení čp. 3 (20) znamená, že na takto značenou plochu přilepíte díl 20 domu čp. 3.

Těm, kteří budou budovy stavět jednotlivě, připomínáme, že mohou u všech jejich svislých stěn vyhnout terénní chlopně směrem ven, aby mohli objekt zafixovat terénními spojkami nebo částmi dlažeb, vše podle vlastního výběru a fantazie. U každého objektu uvedeme jen pokyny, které se budou vztahovat pro úpravy potřebné při stavbě buď jednotlivých budov, nebo stavby začleněné do celku památkové rezervace. Proto také shrneme všeobecně platné zásady stavby modelu jen v této úvodní části.

Před vlastní stavbou provedete přípravné práce, tj. úpravu vystřihováanky včetně nařezání a obarvení dřevěných dílů (zápalek a špejlí) tak, jak jsou uvedeny v návodu a zákresleny v obrazové části. T1, kteří budou stavět jednotlivé objekty, si až po postavení modelu zhotoví terénní spojky a krycí díly.

Hrany, které budete nařezávat z líce vystřihováanky, jsou zakresleny plnou čarou, opatřenou mimo kresbu dílu černou šipkou, jejíž špička směřuje na lom. Hrany, které budete nařezávat z rubu tisku, jsou kresleny čerchovaně (-.-.-). Prořezy vystřihováanky jsou většinou kresleny červenou čarou v černém rámečku (v červených a hnědých plochách bude použita jiná barva) a u každé stavby na ně v návodu upozorníme. Výřezy ploch z dílů jsou zakresleny červenou úhlopříčkou. Čárkovanou čarou jsou vyznačeny plochy, na které budete přilepovat další díly;

dvou bašt a dvou částí hradeb. Druhou část památkové rezervace budou tvořit domy čp. 2, 4, 6, přílehlé ulice a části městských hradeb s hláskou a strážnicí.

Celková sestava je patrna z orientačního půdorysu i zákresového pohledu, které si pečlivě uschovejte, protože jedině podle nich budete moci stavět celek. Každý objekt má to-

1. část

2. část

jejich čísla tam budou uvedena, stejně jako na chlopních. Pokud budete k některému dílu lepit další z rubové strany, platí tato úprava: šipkou před znaménkem / a číslem dílu je vyznačeno místo, kde bude k dílu přilepen ten, který je označen těmito údaji. Konstrukční spojky ulic jsou mimo číslo dílu opatřeny ještě písmenem T a kromě návodné kresby jsou zakresleny i v celkovém půdorysném náčrtku.

Těm, kteří budou chtít své stavby zpevnit a zajistit pevnějším základem, doporučujeme, aby dokončené ucelené části nastříkali nebo natřeli bezbarvým lakem (nejlépe zevnitř modelů) a po proschnutí přilepili na desku překližky nebo sololitu. Lak nanášejte jen ve slabých vrstvách, aby se modely nezkroutily. Stavby lepte jen na naprosto rovné desky. Desky si vyberte větší, než bude celková plocha vaší „zástavby“, konečný tvar jim dáte přířiznutím až po přilepení modelů. Úpravu terénu přitom můžete kombinovat i s modelářským posypem nebo vytvořit vně hrabeb terénní vlny z polystyrenu doplněného posypem.

Shrneme nejdůležitější: V půdorysném náčrtu je první část podložena žlutou barvou, druhá část barvou modrou; v zákresovém pohledu není první část barevně podložena, druhá část je podložena modře. V půdorysu jsou navíc vyznačeny terénní spojky platné pro stavbu města. V návodech nebudou uváděny všeobecné zásady, jenom bude zdůrazněno, které díly budou použitelné při stavbě celku a které při stavbě jednotlivých objektů. Současně bude uvedeno, jaké případné úpravy dílů budete muset provést. Návodné kresby budou kresleny se všemi díly, které budou vyrobeny, ať už budou použity při jedné, nebo druhé variantě.

Dům čp. 6

Rozhodli jsme se, že s každou novou stavbou vám povíme něco o její architektuře a stavebních slozích. To bude užitečné zvláště pro ty, kteří si slepují stavby jednotlivě a ponechávají si je jako názornou pomůcku při učení historických slohů. Ovšem i po slepení staveb k sobě, do celku historického jádra starého města, vám naše modely mohou sloužit jako názorná ukáзка vývoje stavebních slohů.

Památkové rezervace nemávají objekty v čistém slohu. Vždyť domy se po staletí vyvíjely. Byly poznamenány různými přestavbami a přístavbami. Záleželo a na módě daného období, na technických novinkách ve stavebnictví a v neposlední řadě i na zámožnosti majitelů domů. Proto většina historických staveb u nás mívá základ románský nebo gotický, přestavěný v pozdějších stavebních slozích. I dům č. 6 nese stopy vývoje architektury několika století - od středověkého gotického slohu, který je patrný z lomených oblouků podloubí a z vysokých střech, až k přestavbě, při které byly použity renesanční prvky - především atikové štíty a kamenné ostění oken. Nárožní arkýř, původně gotický, má renesanční přestavbu. Krámový výklad (je z dílů 39 až 42) představuje způsob prodeje v období renesance a baroka. Prodejní pult byl zároveň okenní.

A nyní ke stavbě modelu domu. Ti z vás, kteří sestavují domy tak, aby vzniklo město, použijí díly 1 až 31 a dva díly 38 a 43. Při úpravě dílů nedělejte prořez pro arkýřovou stěnu ani výřez pro krámový výklad v dílu 1.

Ti, kteří lepí stavby jednotlivě a nesestavují si je do celku města, použijí všechny díly. Navíc některé upravíte následovně: U dlouhé strany se štíty proříznete terénní chlopeč u rysky B. Část od otvoru podloubí až k pravému rohu domu naříznete tak, aby se chlopeč mohl vyhnout ven. Tuto úpravu budete potřebovat při vytváření terénu kolem domu. K tomu využijete volné plochy dlažby, dlaždic i zelených částí, kterými je vystřihovánka doplněna. Části těchto ploch si uschovejte také k domům čp. 4 a 2, které teprve otiskneme.

Začněte se stavbou. Na rub dílu 1 si přenesete a narýsujete úsečky A-A, B-B a C-C. Na úsečky A a B budete později lepit vnitřní prostor podloubí. Na úsečku C přichytíte vodorovnou konstrukci střechy z dílu 15. Nejprve zpracujete okna a dveře z pěti dílů 7, pěti dílů 8, dvou dílů 38 a po jednom 26 a 43. Okno 43 a dveře 26 vlepíte do rozloženého dílu stěny podloubí 23. Zbýlá okna vlepíte do rozloženého dílu 1. K němu přilepíte oblouky klenob podloubí 2, 3, 4, 5, 6 a 31, které zatím nebudete kompletovat.

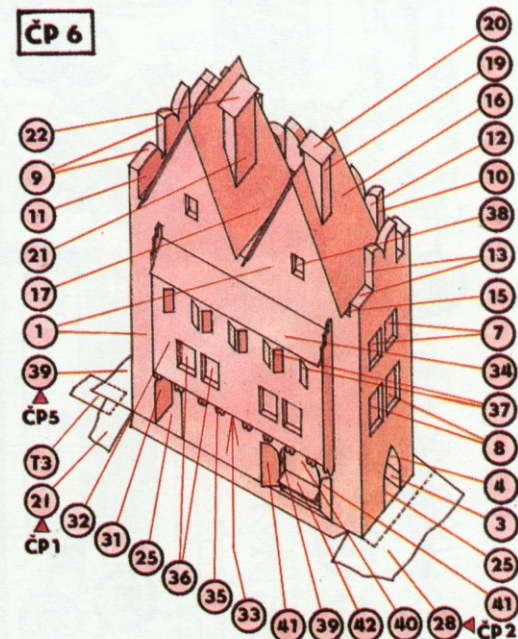
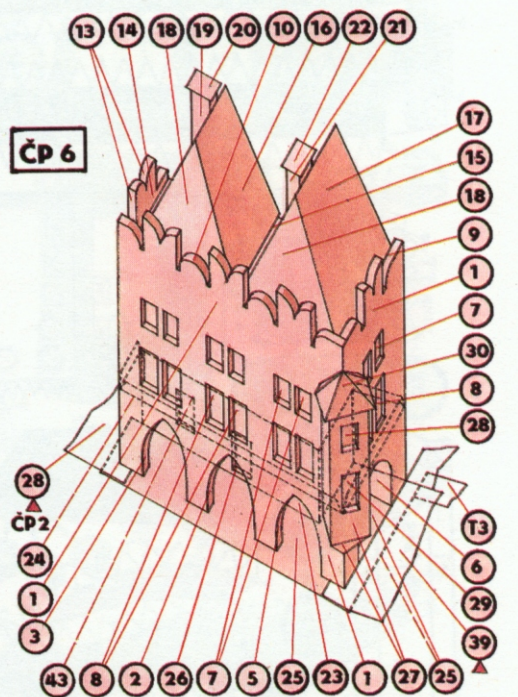
Pracné bude sestavení členitých štítů domu. Podmínkou úspěchu bude pečlivé a přesné vystřížení tvarů štítů jak na dílu 1, tak u vnitřních částí štítů 11, 12 a 14. Obloučky musíte prostříhnout naprosto přesně a až do konce, jinak vám nedosedne přesně tloušťka zdi, tj. díly 9, 10 a 13, na svislé stěny. Do rozloženého dílu 1 přilepíte nejprve „tloušťky zdi“, a to postupně nejprve uliční štít 9, pak štít do náměstí 10 a nakonec zadní štít 13. Dále postupně připojíte vnitřní štíty a současně uzavřete půdorys objektu. Nejprve přilepíte vnitřní štít 11 na díl 9. Pak přihneme nároží u náměstí a přilepíte nejprve „tloušťku zdi“ 9 k dílu 1 na straně náměstí a pak k dílu 10. Potom ke štítu 11 připojíte štít 12 a ten přilepíte po dlouhé straně náměstí na díl 10. Opět přihneme nároží, díly 10 a 12 přilepíte na zadní štít domu 1 a k němu ještě přilepíte jeho vnitřní část 14. Čtvrtou, dlouhou zadní stranu domu zatím neuzavírejte. Zkompletujete však pilíře podloubí a celek odložíte. Pak zpracujete vlastní podloubí.

K terénu 25 připevníte stěny 23, horní část 24 a celek vlepíte dovnitř stavby na rysky A-A a B-B a na oblouk klenby 4. Na oblouk klenby 31 zatím nic nelepíte a zadní stěnu domu ještě stále neuzavíráte. Přilepíte jenom patky pilířů na terén podloubí 25.

Samostatně zpracujete střechy. Nejprve sestavíte ze zkompletovaných dílů 19 a 20 komín, který vlepíte do rozloženého dílu 16. Další komín vyrobíte z dílů 21 a 22. Ten vlepíte do dílu 17. Z dílů 16 a 18 zkompletujete jednu střechu, z dílu 17 a druhého dílu 18 vyrobíte druhou střechu. Obě střechy pak přilepíte na vyznačené místo na dílu 15, tj. na vodorovnou stropnici střechy.

Celek zasunete dovnitř objektu - proto jste neuzavírali jeho zadní stranu. Vše přilepíte na připravenou rysku C-C. Teprve nyní uzavřete objekt a postupně přilepíte zadní stěnu na díl 11, střechy 16 a 17 na díl 13 a na vodorovnou konstrukci 15. V dolní části domu přilepíte klenbu podloubí 31 ke stěně 23 a dolní chlopeč zadní dlouhé strany domu k terénu podloubí 25. Obvodový plášť domu je zavřen. Nechte jej pod lehkou zátěží dobře proschnout.

Zatím zhotovíte rohový arkýř. Zkompletujete jeho okna 28 a 29, která vlepíte do rozloženého pláště arkýře 27. Pak jej zkompletujete a připojíte k němu stříšku 30. Hotový arkýř připevníte k nároží domu, tj. na díl 1. Tady končí práce pro stavitele celého města. Nedoporučujeme dům hned připojit k první části městského památkové rezervace. Počkejte, až postupně otiskneme další stavby celé druhé části města a až postavíte další

objekty. Teprve pak velmi jednoduše propojíte všechny stavby s první částí rezervace.

Kdo stavby slepuje jednotlivě, musí nyní pokračovat v lepení domu. Zkompletujete dvě dvojí okna 36 a vlepíte je do rozloženého dílu 32. Do něj zalepíte i osm okenic 37. K dílu 32 přilepíte střechu 34, dolní část 33 a celek zalepíte do prořezu v dílu 1. Zpracujete dále sedm konzol 35 a přilepíte je na díl 1 a 33.

Vytvarujete a zkompletujete ostění výkladu krámkou 39 a zalepíte do něj díl 40. Zpracujete křídla vrat 41 (2x) a přilepíte na ostění 39. Doplníte zkompletovaným prodejním pultem 42, který přilepíte na díl 40.

Stavba domu je hotova, zbývá doplnit okolní terénní spojky na rozích, případně si udělejte celkovou úpravu okolí domu podle svých představ. Pamatujte však, že to je městský dům, a tak nemůže stát uprostřed zahrady s trávníkem.

Anna a Richard Vyškovských

